

намерил за по-добре да се убие“²⁰.

Захари Стоянов, който не приема поясненията на в. „Дунав“, по свой начин разсъждава върху самоубийството на А. Кънчев и стига до извода, че „човек, който се решава да погуби себе си само затова, да не предаде своите братя и да не разплаче множество семейства, той никоя път не може да бъде нехранимайко и фанатизирана глава, защото е последвал примера на Спасителя на човеческият род, погубил себе си за доброто на другите“²¹. Като случаен свидетел на трагичното събитие, бъдещият летописец на българските въстания изповядва: „Няколко нощи поред той ми се вестяваше в съня във всичкото си мъченическо величие. Той бе за мен същински ангел, той ми развали спокойствието, поколеба моите понятия за тоя и за оня свят“²².

Вестта за трагичната и ранна гибел на А. Кънчев бързо се разпространява сред съмишленици и приятели. Според Панайот Хитов „малко се раждат такива достойни хора за Отечеството си“²³, а другаде нажален заявява: „...за тази свята Ангелска душа не ща да остана длъжен и ще ся отплатя!“²⁴. В некролога, поместен във в. „Свобода“, Каравелов пише: „Кънчев беше умен и образован момък, а освен това и горещ патриот“²⁵. Най-точна и справедлива е оценката, дадена от Левски: „За честните хора е такава смърт“²⁶. Апостолът бърза да проучи причините, принудили А. Кънчев на тази последна и решаваща стъпка и стига до извода, че „страхът му е причинило да не знае какво да прави“²⁷. И въпреки всичко, у него също се прокрадва съмнение за предателство: „...защото от тая проклета шпионска орда лесно може би да се излъже... Ставало е и става! За Ангеловото това искам да повярвам“²⁸.

Няколко години след разигралата се драма на пристанището в Русе, Христо Ботев отбелязва: „...после 1868 г. апостолите като Левски и Ангел Кънчев в късо едно време покриха България с цяла мрежа революционни комитети, които бяха следствие на съчувствието към революцията...“²⁹. В броя си от 26 май 1876 г. в. „Нова България“ пише: „Ако не съществуваха такива мъченици като Асенов /б.а. Х. Димитър/, Караджата, Левски, Кънчев и много други, то никога не можеше да се породи народното свестяване“. Полският художник - емигрант Хенрих Дембицки откликва на гибелта на революционера и през 1874 г. пресъздава сцената със залавянето му в литографията „Самоубийството на Ангел Кънчев“. Тя, както и останалите патриотични картини на Дембицки, е разпространявана от Недялко Пандурски - вуйчо на революционера, а средствата са осигурени от Димитър Горов.

Коментарите около предполагаемото предателство, провокирало самоубийството на А. Кънчев, и въпросът кои лица са замесени в него, дълго време не